

Motion till riksdagen 2008/09: MJ5

**av Carina Moberg och Tommy Waidelich (s)
med anledning av prop. 2008/09:119**

Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2008/09:119 Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strandskydd och allemansrätt.

Motivering

Sedan mitten av 1950-talet har det funnits särskilda bestämmelser om byggnad vid stränderna. Bestämmelserna om strandskydd inkluderades fr.o.m. den 1 januari 1999 i miljöbalken (1998:808). Tidigare fanns strandskyddsreglerna i naturvårdslagen (1964:822). Bestämmelserna om strandskyddsområden i miljöbalkens kapitel 7 säger bl.a. att strandskydd råder vid havet och vid insjöar och vattendrag och att syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

Det står även att nya byggnader inte får uppföras inom ett strandskyddsområde. Man får inte heller uppföra andra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas.

I höstas lovade miljöminister Andreas Carlgren (c) att skärpa strandskyddet i hårt exploaterade områden, men i den proposition regeringen nu lagt fram finns inte ett spår av det. Miljöministern sviker sina löften till de många boende i t.ex. Stockholmsregionen. Många här har länge känt sig överkörda av kommunernas frikostiga dispenser som inneburit kraftiga inskränkningar i friluftslivet för den stora majoritet som inte råkar ha en sjötomt. Regeringens proposition innebär ingen som helst skärpning av strandskyddet i hårdexploaterade områden.

Fel! Okänt namn på

Propositionens innehåll

Regeringen vill öka samordningen av miljöbalken och plan- och bygglagen, i syfte att ”utveckla ett ändamålsenligt strandskydd som beaktar behovet av utveckling i hela Sverige, särskilt i många landsbygder, samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur- och friluftsvärden inte äventyras”. Så långt är vi med. Flexibla strandskyddsregler kan främja den regionala utvecklingen och ge möjligheter till lättnader i områden som behöver det av regionalpolitiska skäl och som tål det utan att strandskyddets syften urholkas.

Vi anser dock att regeringens förslag samtidigt luckrar upp ett redan urholkat strandskydd i hårt exploaterade områden ytterligare. Tolkningar av de nya reglerna riskerar att slå hårt mot allemansrätten och kan innebära ett steg tillbaka i klimat- och miljöarbetet. Enligt regeringen ska miljöbalken innehålla en lång rad särskilda skäl för att undanta strandskyddet, och det kan väl vara bra. Men då vill vi även ha nya skärpningar i miljöbalken för att balansera de föreslagna lättnaderna. Vi vill ha en ny, generellt utformad bestämmelse som anger att synnerliga skäl ska krävas för upphävande och dispens i områden som är av nationellt intresse. Beslut som gäller områden av riksintresse ska inte tas på kommunal nivå utan direkt av länsstyrelserna.

Vi vill också att regeringen bättre definierar begreppet landsbygdsutveckling, för att undvika misstolkning. De områden för landsbygdsutveckling som ska ligga till grund för dispens och upphävande av strandskyddet ska pekas ut av kommunerna i deras aktuella översiktsplaner.

Allemansrätten

Allemansrätten är en gammal sedvanerätt som vi haft i Norden i hundratals år. Den innebär att alla har rätt att vistas i naturen. Inte bara inom begränsade områden – som i de flesta andra länder – utan så gott som överallt. Vi kan åka båt på annans vatten, gå i land på stränderna, bada, övernatta i tält. Och vi kan lägga till och stiga i land vid stränder som inte tillhör någons tomt.

Men det här är inget vi kan ta för givet, utan det är rättigheter som ständigt måste försvaras. Strandskyddet är en del av detta och oerhört viktigt för människors möjligheter att vistas i naturen.

Våra slutsatser

Dagens strandskyddslagstiftning är inte tillräckligt robust för att stå emot det enorma tryck på dispenser som under senare år har uppstått i attraktiva, tätortsnära områden som Stockholmsregionen. Många kommuner har kunnat utfärda – medvetet eller av okunskap – ett stort antal tveksamma dispenser.

Den strandskyddsproposition som den borgerliga regeringen nyligen lade fram lär tyvärr inte förbättra situationen. Trots att regeringen säger sig vilja

Fel! Okänt namn på

värna strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck öppnar propositionen upp för ytterligare lättnader i dispensgivningen. Med hänvisning till landsbygdsutvecklingen, ett begrepp som man inte definierar, räknar regeringen upp en lång rad skäl till undantag. Vi vill självklart också värna den framtida landsbygdsutvecklingen, men vi kräver en bättre balans i lagstiftningen.

Från socialdemokratisk sida vill vi värna allemansrätten som en viktig del i vår nationella välfärdspolitik. Strandskyddet är ett uttryck för denna allemansrätt. Flexibla strandskyddsregler kan främja en regional utveckling och ge möjlighet till lättnader i områden som behöver det av regionalpolitiska skäl och som tål det utan att strandskyddets syften urholkas. Samma flexibla regler ska dock enligt regeringen kunna sätta stopp för fortsatt privatisering av de få, för allmänheten tillgängliga, strandområden som finns kvar runt våra storstäder. Det kommer inte att fungera. Strandskyddet är i mångt och mycket en ideologisk fråga. Vi socialdemokrater anser att i Sverige är stränderna till för alla. Den nuvarande riksdagsmajoriteten delar uppenbart inte den inställningen.

Propositionen måste arbetas om för att tjäna de syften som miljöministern hade ställt i utsikt att propositionen skulle ha. Vi anser därför att propositionen ska avslås.

Stockholm den 9 mars 2009

Carina Moberg (s)

Tommy Waidelich (s)